

Anna KANAREK-RÓWNICKA*

 <https://orcid.org/0000-0003-0787-781X>

DZIAŁALNOŚĆ NIEEWIDENCJONOWANA A DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA ANALIZA NOWEJ REGULACJI PRAWNEJ

Abstrakt

Przedmiot badań: Artykuł dotyczy nowego rozwiązania, dającego możliwość prowadzenia niskoprzychodowej działalności, niepodlegającej rejestracji (działalności nieewidencjonowanej), które zostało wprowadzone ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

Cel badawczy: Celem artykułu jest omówienie zasad podejmowania działalności nieewidencjonowanej, dokonanie analizy funkcjonowania tej działalności w kontekście przepisów prawa podatkowego oraz z zakresu ubezpieczeń społecznych, a następnie dokonanie oceny praktycznego zastosowania omawianej regulacji w obrocie gospodarczym.

Metoda badawcza: Przy opracowaniu artykułu posłużono się metodą dogmatyczno-prawną.

Wyniki: Artykuł zmierza do wykazania, iż przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja działalności nieewidencjonowanej stanowi formę uzyskiwania dochodu podobną do działalności gospodarczej. Pozwala bowiem na legalne posiadanie dodatkowego źródła przychodu, lecz warunki zezwalające na prowadzenie takiej działalności jednoznacznie wskazują, iż aktywność ta nie może zastępować głównego źródła dochodu. System ubezpieczeń społecznych przyjmuje za ustawą Prawo przedsiębiorców, iż działalność nieewidencjonowana nie stanowi działalności gospodarczej, a tym samym osoba ją wykonująca nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. ZUS wydał jednak interpretację indywidualną, w której uznał, iż skoro osoby wykonujące działalność nieewidencjonowaną nie są przedsiębiorcami, nie mogą też świadczyć w ramach tej działalności usług na rzecz przedsiębiorców. Prawo podatkowe z kolei zawiera swoje definicje działalności gospodarczej i nie przewiduje żadnych zwolnień podatkowych z tytułu prowadzenia aktywności nieewidencjonowanej. Intencję ustawodawcy należy pozytywnie ocenić, gdyż dążył on do rozwoju oraz usprawnienia obrotu gospodarczego. Wątpliwości, które pojawiły się na gruncie wydanej przez ZUS interpretacji przepisów, mogą prowadzić do wniosku, iż nie każda aktywność osoby wykonującej ją w ramach działalności nieewidencjonowanej będzie podlegała zwolnieniu z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Takie stanowisko ZUS może negatywnie wpłynąć na atrakcyjność tej formy działalności. Wydaje się zasadnym, aby ustawodawca jednoznacznie określił, iż każda aktywność wykonywana w ramach działalności nieewidencjonowanej będzie zwolniona również z ubezpieczeń społecznych.

Słowa kluczowe: działalność gospodarcza, działalność bez rejestracji, niskoprzychodowa aktywność biznesowa.

* Dr, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Prawa i Nauk Społecznych; e-mail: anna.kanarek@gmail.com

1. Wstęp

Wejście w życie tzw. Konstytucji Biznesu¹ skutkowało licznymi zmianami normatywnymi. Jedną z nich było wprowadzenie nowej definicji działalności gospodarczej w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, która objęła zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3). Samo pojęcie działalności gospodarczej nie jest jednak nowe, gdyż było obecne pod rządami poprzednio obowiązujących aktów normatywnych, w tym ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej². Definicja ta jednak w nowej ustawie została zmodyfikowana przez ustawodawcę, który usunął z jej treści wyliczenie możliwych do podjęcia rodzajów działalności oraz cechę profesjonalizmu. Takie szerokie ujęcie definicji działalności gospodarczej, zgodnie z założeniem ustawodawcy, miało „na celu oddanie immanentnych cech działalności gospodarczej jako aktywności podejmowanej w obrocie gospodarczym, ale przede wszystkim odróżniających tę działalność w sferze prawa publicznego”³. Ustawodawca wprowadził również nowe rozwiązanie prawne w postaci działalności nieewidencjonowanej. Zwolnił tym samym określone osoby fizyczne z obowiązków związanych z wykonywaniem działalności gospodarczej, a nałożonych ustawą Prawo przedsiębiorców oraz uprościł aspekty formalne prowadzenia działalności wyróżniającej się niskim przychodem w stosunku do innych aktywności.

Przedmiotem niniejszego artykułu będzie omówienie uregulowanych przepisami prawa zasad podejmowania działalności nieewidencjonowanej, dokonanie analizy jej funkcjonowania na gruncie aktów normatywnych regulujących prowadzenie działalności gospodarczej, w szczególności przepisów prawa podatkowego oraz z zakresu ubezpieczeń społecznych, a następnie dokonanie oceny praktycznego zastosowania omawianej regulacji w obrocie gospodarczym.

¹ W skład tzw. Konstytucji Biznesu wchodzi 4 ustawy podjęte w dniu 6 marca 2018 r.: ustawa Prawo Przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r., poz. 1292), ustawa o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 648), ustawa o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz.U. z 2019 r., poz. 1291) oraz ustawa o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1079).

² Dz.U. z 2017 r., poz. 2168.

³ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo przedsiębiorców, druk Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji nr 2051 z 21 listopada 2017 r., s. 20.

2. Działalność nieewidencjonowana

Ustawa Prawo przedsiębiorców wprowadziła nowe rozwiązanie prawne dające możliwość uzyskania dodatkowego przychodu bez konieczności podejmowania i rejestrowania działalności gospodarczej. Ustawodawca zezwolił na prowadzenie działalności bez jej rejestracji wtedy, gdy zostaną spełnione następujące warunki wskazane w art. 5 ust. 1 ustawy, tj. działalność ta może być wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁴ i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej⁵.

Przepis ten wyraźnie stanowi, że działalność wykonywana na wskazanych warunkach nie będzie stanowić działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców⁶. Regulacja ta nie znajdzie jednak zastosowania do działalności wykonywanej w ramach umowy spółki cywilnej⁷, o czym stanowi wprost art. 5 ust. 5 ustawy.

⁴ Dz. U. z 2018 r., poz. 2177.

⁵ Zob. również **B. Kotowicz, M. Słaby**, *Ułatwienia dla przedsiębiorców – próba oceny nowych rozwiązań prawnych*, Monitor Prawniczy 2018/13 (dodatek), s. 40; **P. Lewandowski**, *O definicji przedsiębiorcy i działalności gospodarczej po wejściu w życie ustawy – Prawo Przedsiębiorców*, Palestra 2019/1–2, s. 100–101; **K.A. Niedzielska**, *Działalność gospodarcza nieewidencjonowana w systemie ubezpieczeń społecznych*, Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Rok 22, 2018/3/II, s. 65–68.

⁶ Przytoczyć jednak w tym miejscu należy pogląd A. Piszcz, według której „działalność, o której mowa w art. 5 ust. 1, jest działalnością gospodarczą w sensie materialnym (zorganizowaną działalnością zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły), która jednak w sensie formalnym (z woli ustawodawcy) nie stanowi działalności gospodarczej”, **A. Piszcz**, w: **G. Koziół** (red.), *Prawo Przedsiębiorców. Przepisy wprowadzające do Konstytucji Biznesu. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrge4temroobqalrugiztinrrg4zq#tabs-metrical-info>; stan na 6.02.2020 r.; zob. również **G. Lubeńczuk**, w: **M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka**, *Prawo Przedsiębiorców. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrsga3dcojoobqalrugiztinrrg4zq>; stan na 6.02.2020 r.

⁷ Zgodnie z art. 860 § 1 KC, przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.

Do wykładni przepisu art 5 ust. 1 ustawy należy zastosować normy określone w przepisach Kodeksu cywilnego (dalej: KC)⁸, a przede wszystkim przepisy działu I tytułu II księgi I zatytułowanego właśnie *Osoby fizyczne*. Zgodnie z art. 8 § 1 KC „Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną”, co oznacza, że każda osoba fizyczna może stać się podmiotem praw i obowiązków, gdyż zdolność prawna nie różnicuje osób fizycznych. Odmienna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku podejmowania tych czynności prawnych, których ważność będzie uzależniona od posiadania zdolności do czynności prawnych. Uzyskanie pełnej zdolności do czynności prawnych jest równoznaczne z brakiem ograniczeń do dokonania czynności prawnej (art. 11 KC), które występują w przypadku osób fizycznych posiadających ograniczoną zdolność do czynności prawnych (art. 17–22 KC). W przypadku zaś braku zdolności do czynności prawnych dokonywana przez taką osobę czynność prawna jest nieważna (art. 14 § 1 KC). Skoro osoba fizyczna niemająca zdolności do czynności prawnych nie może dokonać ważnych czynności prawnych, to nie może ona samodzielnie uczestniczyć w obrocie prawnym. Jedynie bowiem osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych może dokonywać samodzielnie wszystkich czynności związanych z wykonywaną działalnością oraz ponosić za nie odpowiedzialność⁹.

Podmiot wykonujący działalność nieewidencjonowaną nie będzie przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. Brak jest jednak przeszkód, aby osoba fizyczna wykonująca działalność nieewidencjonowaną została uznana za przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 43¹ KC przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Wprawdzie art. 5 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców stanowi, że działalność nieewidencjonowana nie jest działalnością gospodarczą, lecz przepis ten nie wyklucza, aby osoba fizyczna prowadziła działalność zawodową. W takim też przypadku osoba fizyczna wykonująca działalność nieewidencjonowaną będzie zobligowana do przestrzegania przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących przedsiębiorców, w tym przede wszystkim przepisów nakładających na przedsiębiorców obowiązek odpowiedniego zachowania w relacjach z konsumentami¹⁰. Takie też założenie przyjął ustawodawca, który już na etapie projektu ustawy, bazując na orzecznictwie Sądu Najwyższego,

⁸ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, Dz.U. z 2019 r., poz. 1145.

⁹ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (do 2003.12.31) w Warszawie z dnia 19 stycznia 1998 r., II SA 1238/97, Lex nr 34045.

¹⁰ Zob. **A.K. Kruszewski**, w: **A. Pietrzak** (red.), *Prawo przedsiębiorców. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019, s. 81–82.

uznał, że definicja przyjęta na potrzeby Kodeksu cywilnego jest szersza niż ta wprowadzona ustawą Prawo przedsiębiorców¹¹ i może mieć zastosowanie do działalności nieewidencjonowanej¹².

Przychód należny stanowi drugą przesłankę uznania wykonywanej aktywności za działalność nieewidencjonowaną. Znaczenia słowa „należny” należy poszukiwać w słowniku języka polskiego, który definiuje je jako „przysługujący komuś lub czemuś”¹³. Pojęcie to odnosi się do prawa podatkowego i to w nim należałoby poszukiwać jego definicji. Ustawodawca podatkowy nie wprowadził jednak legalnej definicji tegoż pojęcia. Przyjmuje się zatem, że pod pojęciem przychodu należnego rozumie się kwotę należną nawet wtedy, gdy faktycznie nie została ona otrzymana. Moment otrzymania pieniędzy nie jest bowiem istotny dla określenia czasu powstania obowiązku podatkowego¹⁴.

Podkreślić jednak w tym miejscu należy, iż ustawodawca nie zastosował odesłania do przepisów prawa podatkowego, lecz określił w ust. 6 art. 5 ustawy, co należy rozumieć pod określeniem przychód należny¹⁵. Definicja ta pozostaje również zbieżna z tą przedstawioną przez prawo podatkowe¹⁶. Potwierdza to także orzecznictwo sądów administracyjnych. Przykładowo, należy zwrócić uwagę na stanowisko zaprezentowane w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, zdaniem którego, aby zachować prawidłową wykładnię tego określenia, należy odwołać się do przepisów prawa cywilnego. „«Przychód należny» powstaje zatem w dacie, kiedy określona kwota przysługującego podatnikowi świadczenia pieniężnego staje się wymagalna i może on domagać się jej zapłaty. [...] Wtedy też powstanie obowiązek podatkowy w podatku dochodowym od osób fizycznych [...]”¹⁷. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił bowiem, iż

¹¹ Zob. Uzasadnienie rządowego projektu ..., s. 23.

¹² Zob. również **M. Sieradzka**, *Zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców*, Monitor Prawniczy 2018/13 (dodatek), s. 36.

¹³ *Słownik języka polskiego PWN*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/nalezny;2486404.html>; stan na 25.09.2019 r.

¹⁴ Zob. Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 17 marca 2016 roku, IPTPB3/4511-390/15-3/KJ, <https://interpretacje-podatkowe.org/przychody-nalezne/iptpb3-4511-390-15-3-kj>; stan na 25.09.2019 r.

¹⁵ Zgodnie z art. 5 ust. 6 ustawy „Przez przychód należny, o którym mowa w ust. 1, rozumie się kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont”.

¹⁶ Art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1387; art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. z 2019 r., poz. 865.

¹⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 4 sierpnia 2016 r., I SA/Wr 483/16, Lex nr 2100254.

„nie ma znaczenia, czy podatnik już faktycznie uzyskał świadczenie wynikające z takiej wierzytelności, czy też jeszcze nie”¹⁸. WSA we Wrocławiu, podzielając stanowisko NSA, wskazuje dalej, iż „Istotnym warunkiem dla zaliczenia takiego przychodu do przychodów należnych jest zatem powstanie po stronie wierzyciela prawnej możliwości żądania spełnienia świadczenia przez kontrahenta, co znajduje wyraz w obowiązku świadczenia przez kontrahenta”¹⁹.

Ustawodawca uzależnia jednak możliwość prowadzenia działalności nieewidencjonowanej od wysokości osiągniętego z tego tytułu przychodu należnego, który nie może przekroczyć w żadnym miesiącu jej wykonywania 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę za rok 2019 wynosi 2 250,00 zł²⁰, czyli przychód z tytułu prowadzenia działalności bez rejestracji nie może przekroczyć kwoty 1 125,00 zł w każdym miesiącu w tym roku kalendarzowym. Podkreślić w tym miejscu należy, iż przy obliczaniu przychodu należnego z tego tytułu bierzemy pod uwagę każdy miesiąc odrębnie. Jeżeli w którymkolwiek miesiącu roku 2019 wystąpi przychód wyższy niż kwota 1 125,00 zł, to działalność nieewidencjonowana przekształca się w działalność gospodarczą z mocy prawa, począwszy od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie tego progu kwotowego (art. 5 ust. 3 ustawy). Nie ma przy tym znaczenia, iż przychód należny z całego roku kalendarzowego nie przekracza kwoty stanowiącej 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Ostatnią przesłanką pozwalającą skorzystać z tej formy prowadzenia działalności jest zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ostatnich 60 miesięcy. Warunek ten dotyczy faktycznego jej wykonywania, nie zaś samego wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej: CEIDG). Oznacza to, iż wcześniejsze wykonywanie działalności gospodarczej, tj. w ciągu ostatnich 60 miesięcy, wyłącza możliwość skorzystania z instytucji działalności nieewidencjonowanej. Swoisty wyjątek od tej reguły stanowi

¹⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 września 2009 r., sygn. II FSK 549/08, Lex nr 524636.

¹⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 4 sierpnia 2016 r., sygn. I SA/Wr 483/16, Lex nr 2100254.

²⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2019 r., Dz.U. z 2018 r., poz. 1794. Należy jednak zwrócić uwagę, iż wysokość minimalnego wynagrodzenia z każdym rokiem kalendarzowym ulega zmianie. Od 1 stycznia 2020 r. minimalne wynagrodzenie za pracę będzie wynosić 2 600 zł, na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2020 r., Dz.U. z 2019 r., poz. 1778.

art. 195 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej²¹, który skrócił okres wcześniejszego wykonywania działalności gospodarczej do 12 miesięcy i uzależnił go od daty wejścia w życie ustawy. Zgodnie bowiem z treścią tegoż przepisu, omawiana instytucja będzie mogła znaleźć zastosowanie także do działalności wykonywanej przez osoby, które w okresie 12 miesięcy przed dniem wejścia w życie ustawy Prawo przedsiębiorców, nie były wpisane do CEIDG lub których wpis został przed tym okresem wykreślony z tej ewidencji. Należy jednak pamiętać, iż art. 195 wskazanej ustawy jest przepisem o charakterze przejściowym i po upływie określonego w nim okresu obowiązywać będzie wyłącznie okres wskazany w ustawie Prawo przedsiębiorców, tj. okres ostatnich 60 miesięcy²².

Opisane wyżej przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie, aby do określonych aktywności mogła mieć zastosowanie regulacja działalności nieewidencjonowanej. Z reguły więc drobne przejawy przedsiębiorczości, tak jak m.in. udzielanie korepetycji, prace chałupnicze oraz drobna przydrożna sprzedaż, nie będą stanowić działalności gospodarczej²³. Należy jednak pamiętać, iż nie wszystkie aktywności mogą być wykonywane w formie działalności nieewidencjonowanej, o czym ustawodawca wskazuje wprost w ustawie Prawo przedsiębiorców, dokonując wyłączenia z tego katalogu działalności reglamentowane, tj. wymagające uzyskania koncesji, zezwolenia albo wpisu do rejestru działalności regulowanej (art. 44 ust. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców). Nadmienić również należy, iż ustawy szczególnie określają także zawody, które mogą być wykonywane w konkretnie wskazanych w tych ustawach formach prowadzenia działalności gospodarczej²⁴.

²¹ Dz.U. z 2018 r., poz. 650.

²² Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej, ustawa Prawo przedsiębiorców weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia (za wyjątkiem art. 24 ust. 6), tj. w dniu 30 kwietnia 2018 r.

²³ Zob. szerzej **E. Komierzyńska-Orlińska**, w: **M. Wierzbowski** (red.), *Konstytucja biznesu. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019, <https://sip.lex.pl/#commentary/587786415/583855/bielecki-leszek-i-in-komentarz-do-ustawy-prawo-przedsiębiorców-w-konstytucja-biznesu-komentarz?cm=URELATIONS>; stan na 25.09.2019 r.

²⁴ Przykładowo, ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2019 r., poz. 1513) określa formy prawne wykonywania zawodu adwokata. Zgodnie bowiem z art. 4a ust. 1 tej ustawy adwokat wykonuje zawód w kancelarii adwokackiej, w zespole adwokackim oraz w spółce: cywilnej lub jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej. Ustawa wprowadziła także dodatkowe wymogi dotyczące osób wspólników, tj. wspólnikami w spółce mogą być tylko adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub wykonujący stałą praktykę prawnicy zagraniczni. Zob. również **A. Piszczyński**, w: **G. Koziol** (red.), *Prawo Przedsiębiorców...*; **B. Kotowicz**, **M. Słaby**, *Ułatwienia...*

Przekroczenie progu kwotowego zezwalającego na prowadzenie działalności nieewidencjonowanej wiąże się z nałożonym przez ustawodawcę w art. 5 ust. 4 ustawy obowiązkiem złożenia wniosku o wpis do CEIDG w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie dozwolonego progu kwotowego. Oznacza to, że jeżeli ustawowy limit przychodu należnego w danym miesiącu został przekroczony, działalność taka przekształca się automatycznie w działalność gospodarczą, a to wymaga wpisu do CEIDG koniecznego dla dalszego jej wykonywania²⁵. W przypadku zaś zaniechania dopełnienia obowiązkowej rejestracji, ustawodawca przewidział sankcje karne²⁶, a także obowiązek uiszczenia powstałych w tym okresie zobowiązań podatkowych oraz zaległych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego.

3. Działalność gospodarcza a działalność nieewidencjonowana

Działalność gospodarczą prowadzi przedsiębiorca, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców. Osoba fizyczna podejmująca aktywność w ramach działalności nieewidencjonowanej takiego statusu nie posiada. Podkreślić w tym miejscu należy, iż na gruncie prywatnoprawnym osobę prowadzącą tę niskoprzychodową aktywność można uznać za przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów KC. O tym jednak była już mowa wcześniej. Działalność nieewidencjonowana cechuje się również dobrowolnością²⁷ i osoba ją wykonująca może od razu wybrać zarejestrowaną jej postać²⁸. Brak z kolei spełnienia warunków pozwalających zaliczyć wykonywanie danej aktywności jako działalności nieewidencjonowanej wiąże się z automatycznym zaliczeniem jej wykonywania jako działalności gospodarczej, niezależnie od tego, czy dana osoba dopełniła obowiązku i złożyła wniosek o wpis do właściwego rejestru, czy też nie. Z prowadzeniem zaś działalności gospodarczej związane są obowiązki podatkowe oraz dotyczące ubezpieczenia społecznego.

Prawo podatkowe posługuje się własnymi definicjami działalności gospodarczej, odrębnymi od tej określonej przez ustawę Prawo przedsiębiorców. Pierwszym

²⁵ Zob. szerzej **A. Piszczyk**, w: **G. Koziol** (red.), *Prawo Przedsiębiorców...* .

²⁶ Zob. wyrok Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 9 kwietnia 2019 r., II W 831/18, LEX nr 2667194.

²⁷ Zob. szerzej **A.K. Kruszewski**, w: **A. Pietrzak** (red.), *Prawo przedsiębiorców...* .

²⁸ Rozpoczynający działalność gospodarczą przedsiębiorca może również skorzystać z uprawnienia określonego w art. 18 ust. 1 Prawo Przedsiębiorców. Szerzej na ten temat **P. Korycińska-Rządca**, *Blaski i cienie tzw. „ulgi na start” wprowadzonej ustawą z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców*, Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae. Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Rok 22, 2018/3/I, s. 293–303.

podatkowym aktem normatywnym, definiującym to pojęcie jest ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: PIT)²⁹, która uznaje jako działalność gospodarczą albo pozarolniczą działalność gospodarczą, działalność zarobkową: wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową, polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż, polegającą na wykorzystywaniu rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych, prowadzoną we własnym imieniu bez względu na jej rezultat, w sposób zorganizowany i ciągły, z której uzyskane przychody nie są zaliczane do innych przychodów ze źródeł wymienionych w art. 10 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–9 ustawy (art. 5a pkt 6). Definicja podatkowa objęła swoim zakresem praktycznie każdą wskazaną w ustawie działalność zarobkową, pod warunkiem, iż jest ona wykonywana w sposób ciągły. Dodatkowo też ustawa o PIT zakwalifikowała przychody osiągnięte z działalności nieewidencjonowanej jako przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9 (art. 20 ust. 1ba). Oznacza to, iż przychody z tej działalności podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Ustawodawca nie wprowadził zatem żadnych wyjątków w podatku dochodowym od osób fizycznych umożliwiającym zastosowanie innych uproszczonych reguł, dotyczących opodatkowania działalności nieewidencjonowanej.

Drugim aktem normatywnym zawierającym definicję działalności gospodarczej jest ustawa z dnia 14 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: VAT)³⁰. Definiuje ona w art. 15 ust. 2 działalność gospodarczą jako wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody. Obejmuje ona w szczególności czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych. Z punktu widzenia ustawy o VAT, podobnie jak w przypadku ustawy o PIT przy zakwalifikowaniu wykonywania określonej aktywności, decydujący jest cel jej wykonywania. W każdym bowiem przypadku, gdy działalność będzie prowadzona w sposób ciągły oraz w celu zarobkowym, będzie zaliczona do działalności gospodarczej podlegającej opodatkowaniu.

Ustawa o VAT przewiduje jednak zwolnienia podmiotowe w przypadku osób, które nie przekroczyły określonego limitu przychodów, czyli wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł (art. 113 ust. 1 ustawy o VAT). Przesłanka limitu kwotowego przychodu należnego w przypadku prowadzenia działalności nieewidencjonowanej praktycznie

²⁹ Dz.U. z 2019 r., poz. 1387.

³⁰ Dz.U. z 2018 r., poz. 2174.

w każdym przypadku będzie kwalifikowała tę działalność do zastosowania zwolnienia podmiotowego od podatku VAT pod warunkiem, że działalność ta będzie polegała na sprzedaży, tj. odpłatnej dostawie towarów i odpłatnym świadczeniu usług na terytorium kraju, eksporcie towarów oraz wewnątrzwspólnotowej dostawie towarów (art. 2 pkt. 22 ustawy o VAT). W przypadku zaś zwolnienia od podatku VAT, ustawodawca nałożył na podatnika obowiązek prowadzenia dziennej ewidencji sprzedaży, choć w uproszczonej jej postaci (art. 109 ust. 1 ustawy o VAT). Nadmienić jednak należy, iż nie wszystkie rodzaje działalności będą mogły skorzystać ze zwolnienia podmiotowego. Ustawodawca wymienił w art. 113 ust. 13 ustawy o VAT podatników, do których nie można zastosować podmiotowych zwolnień od podatku VAT, co do zasady nie wyklucza podjęcia działalności nieewidencjonowanej przez te osoby.

Ustawa o VAT przyjęła szeroką definicję działalności gospodarczej, która objęła swoim zasięgiem również działalność nieewidencjonowaną. Brak jest zatem regulacji pozwalających zastosować uproszczone formy opodatkowania na gruncie prawa podatkowego. Prowadzący działalność nieewidencjonowaną nie jest jednak zobligowany do odprowadzania miesięcznych lub kwartalnych zaliczek na podatek, choć ciąży na nim obowiązek wykazania dochodu w rocznym rozliczeniu z fiskusem.

Odmienne została uregulowana działalność nieewidencjonowana na gruncie przepisów z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych. Art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: SystUbezSpoł)³¹ uznaje za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność przede wszystkim osobę prowadzącą taką działalność na podstawie przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a (przedsiębiorcy korzystającego z tzw. ulgi na start). Działalność gospodarcza wpisana do CEIDG podlega tym samym obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Skoro zatem działalność nieewidencjonowana nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców, to nie będzie nią również w rozumieniu ustawy o SystUbezSpoł. Podmiot prowadzący taką działalność nie będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym, nie będzie też zobowiązany do odprowadzania składek na te ubezpieczenia oraz składania deklaracji do ZUS. Reguły te będą bowiem mieć zastosowanie wyłącznie w stosunku do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w ujęciu tradycyjnym. Taka wykładnia przepisów ustawy o SystUbezSpoł jest zgodna z intencją ustawodawcy, którego celem było umożliwienie wykonywania niskoprzychodowej aktywności

³¹ Dz.U. z 2019 r., poz. 300.

w ramach działalności nieewidencjonowanej, bez konieczności opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Zwrócić należy jednak uwagę na wydaną przez ZUS interpretację przepisów, która podała w wątpliwość, czy rzeczywiście aktywność podejmowana w ramach działalności nieewidencjonowanej nie będzie związana z obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenia. ZUS uznał bowiem w tej interpretacji, że podmiot prowadzący działalność nieewidencjonowaną nie jest przedsiębiorcą, nie może zatem świadczyć usług na rzecz innego przedsiębiorcy³². Wykonywanie w takich warunkach usług stanowi, według ZUS, świadczenie ich w ramach umowy zlecenia, która z kolei będzie podlegać oskładkowaniu. ZUS stanął na stanowisku, iż działalność nieewidencjonowana powinna być skierowana wyłącznie do konsumenta. Takie stanowisko ZUS przeczy celowi wprowadzenia działalności nieewidencjonowanej, która miała zgodnie z założeniem ustawodawcy dotyczyć każdej aktywności pod warunkiem spełnienia przesłanek określonych w art. 5 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, niezależnie od tego, czy wykonywanej na rzecz przedsiębiorcy, czy konsumenta. Stanowisko zaprezentowane przez ZUS we wskazanej interpretacji przepisów prowadzi do wniosku, iż korzystanie przez przedsiębiorcę z usług podmiotu prowadzącego działalność nieewidencjonowaną może być dla niego mniej korzystne niż korzystanie z usług innego przedsiębiorcy, z uwagi na konieczność poniesienia dodatkowych kosztów. To w praktyce spowodować może brak atrakcyjności prowadzenia działalności nieewidencjonowanej w przypadku tych aktywności, które wydawałoby się są najbardziej interesujące.

Centrala ZUS wydała następnie komunikat³³, w którym wyjaśnia, iż wskazana interpretacja przepisów wydana przez Oddział ZUS odnosi się do konkretnego stanu faktycznego, będącego przedmiotem tej interpretacji, nie stanowi zaś reguły. Podobnie komunikaty zostały wydane przez Ministerstwo Rozwoju³⁴ oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej³⁵. Podkreślić jednak należy,

³² Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku nr 285 z dnia 24 lipca 2018 r., znak DI/100000/43/822/2018, https://bip.zus.pl/inne/interpretacje?p_auth=VPWpANjV&p_p_id=interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-4&p_p_col_count=1&_interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet_cur=1&_interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet_javax.portlet.action=search; stan na 8.10.2019 r.

³³ Zob. *Ulga na start zawsze bez składek*, <https://www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/1/ulga-na-start-zawsze-bez-skladek/1826497>; stan na 6.02.2020 r.

³⁴ Zob. *Zasady korzystania z „ulgi na start”*, <https://www.gov.pl/web/rozwoj/zasady-korzystania-z-ulgi-na-start>; stan na 6.02.2020 r.

³⁵ Zob. *Zasady korzystania z tzw. ulgi na start*, <https://www.gov.pl/web/rodzina/zasady-korzystania-z-tzw-ulgi-na-start>; stan na 6.02.2020 r.

iż wyjaśnienia Centrali ZUS dotyczą zasad korzystania z tzw. ulgi na start i nie odnoszą się bezpośrednio do działalności nieewidencjonowanej³⁶. Zostały również wydane w formie komunikatu, przez co nie posiadają mocy wiążącej. Zasadnym byłoby przeprowadzenie nowelizacji ustawy o SystUbezSpoł, aby usunąć powstałe wątpliwości i precyzyjnie określić, iż każda aktywność wykonywana w ramach działalności nieewidencjonowanej, niezależnie od rodzaju odbiorcy, nie będzie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

4. Zakończenie

Ustawa Prawo przedsiębiorców wprowadziła do polskiego systemu prawnego nowe rozwiązanie prawne w postaci działalności nieewidencjonowanej, polegającej na prowadzeniu przez osobę fizyczną, nieobjętą reglamentacją działalności, z pominięciem wymaganego przez przepisy prawa wpisu do CEIDG. Ustawodawca zezwolił na prowadzenie aktywności gospodarczej bez jej rejestracji, wtedy gdy nie przynosi ona znacznego przychodu oraz uzależniając jej dopuszczalność od okresu niewykonywania działalności gospodarczej. Uprościł tym samym formę wykonywania działalności i uznał, iż prowadzenie drobnej działalności w określonych przez ustawę przypadkach nie stanowi działalności gospodarczej. Celem takiego rozwiązania było przede wszystkim usprawnienie obrotu gospodarczego oraz ograniczenie funkcjonowania tzw. szarej strefy.

Prowadzenie aktywności w ramach działalności nieewidencjonowanej nie wykazuje jednak tylu zalet, których osiągnięcie było zamiarem ustawodawcy. System ubezpieczeń społecznych przyjął, iż osoba prowadząca działalność nieewidencjonowaną nie będzie podlegać obowiązkowi odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz składania deklaracji do ZUS z tytułu prowadzenia tej działalności, ale nie będzie też podlegała ubezpieczeniu z tego tytułu. Obowiązkowemu ubezpieczeniu podlegają bowiem wyłącznie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. ZUS uznał także w indywidualnej sprawie, iż skoro działalność nieewidencjonowana nie stanowi działalności gospodarczej, to osoba ją wykonująca nie jest przedsiębiorcą, a tym samym nie może świadczyć usług na rzecz innego przedsiębiorcy. Zdaniem ZUS usługi wykonywane na rzecz przedsiębiorcy będą podlegać oskładkowaniu jako usługi wykonywane w ramach umowy zlecenia. Takie stanowisko ZUS pozostaje w wyraźnej sprzeczności z intencją ustawodawcy

³⁶ W przypadku zaś tzw. ulgi na start mamy do czynienia z przedsiębiorcą wykonującym działalność gospodarczą, co wynika z art. 18 ust. 1 Ustawy Prawo przedsiębiorców.

wyrażoną w art. 5 ustawy Prawo przedsiębiorców. Podkreślić jednak należy, iż wskazane stanowisko ZUS zaprezentowane na bazie indywidualnego przypadku nie stanowi zasady, co potwierdził komunikat Centrali ZUS. Przepisy prawa podatkowego z kolei uznają wyłącznie swoją definicję działalności gospodarczej, która obejmuje w zasadzie każdą aktywność prowadzoną w celach zarobkowych, w sposób zorganizowany i ciągły. Ustawa o PIT nie wyłącza stosowania jej przepisów do przychodu osiągniętego w ramach wykonywania działalności nieewidencjonowanej.

Powyższe prowadzi do wniosku, iż przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja działalności nieewidencjonowanej stanowi działalność podobną do działalności gospodarczej. Pozwala bowiem na legalne posiadanie dodatkowego źródła przychodu, np. obok przychodu ze stosunku pracy, lecz warunki zezwalające na prowadzenie takiej działalności jednoznacznie wskazują, iż aktywność ta nie może zastępować głównego źródła dochodu. Określenie górnego limitu miesięcznego przychodu jednoznacznie wskazuje, iż działalność ta może stanowić wyłącznie dodatkowe źródło dochodów. Nie należy jednak oceniać negatywnie tego uregulowania, może ono bowiem stanowić dobre rozwiązanie dla osób stawiających pierwsze kroki w biznesie. Takie osoby mogą sprawdzić swoje możliwości w prowadzeniu działalności na własny rachunek. Jeżeli sprawdzi się ich pomysł, mogą kontynuować te czynności w ramach działalności gospodarczej, co przyczyni się do wzrostu przedsiębiorczości zgodnie z założeniami ustawodawcy. W przypadku zaś braku oczekiwanej rentowności, konstrukcja działalności nieewidencjonowanej ułatwi wycofanie się z obrotu gospodarczego bez konieczności chociażby wykreślenia działalności z CEIDG. Należy jednak postawić pytanie, czy wątpliwości, które powstały na gruncie ustawy o SystUbezSpoł pozwolą na pozytywną ocenę tej regulacji. Wydaje się, iż w pierwszej kolejności należy jednoznacznie rozstrzygnąć w drodze ustawy, iż drobne aktywności w warunkach działalności nieewidencjonowanej nie podlegają ubezpieczeniom społecznym, tak jak ma to miejsce w przypadku umowy o dzieło. Wprowadzenie bowiem przejrzystych reguł oskładkowania pozwoli na pozytywną ocenę teje działalności.

Bibliografia

Akty prawne

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2019 r., Dz.U. z 2018 r., poz. 1794.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2020 r., Dz.U. z 2019 r., poz. 1778.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, Dz.U., z 2019 r., poz. 1145.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1387.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. z 2019 r., poz. 865.
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 300.
- Ustawa z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, Dz.U., z 2018 r., poz. 2177.
- Ustawa z dnia 14 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, Dz.U. z 2018 r., poz. 2174.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2017 r., poz. 2168.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców, Dz.U. z 2019 r., poz. 1292.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej, Dz.U. z 2018 r., poz. 650.

Dokumenty

- Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo przedsiębiorców, druk Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji nr 2051 z 21 listopada 2017 roku.

Opracowania

- Komierzyńska-Orlińska E.**, w: M. Wierzbowski (red.), *Konstytucja biznesu. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019.
- Korycińska-Rządca P.**, *Blaski i cienie tzw. „ulgi na start” wprowadzonej ustawą z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców*, Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Rok 22, 2018/3/I, s. 293–303.
- Kotowicz B., Słaby M.**, *Ułatwienia dla przedsiębiorców – próba oceny nowych rozwiązań prawnych*, Monitor Prawniczy 2018/13 (dodatek), s. 40.
- Kruszewski A.K.**, w: A. Pietrzak (red.), *Prawo przedsiębiorców. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019.
- Lewandowski P.**, *O definicji przedsiębiorcy i działalności gospodarczej po wejściu w życie ustawy – Prawo Przedsiębiorców*, Palestra 2019/1–2, s. 100–101.
- Lubeńczuk G.**, w: M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichoćka, *Prawo Przedsiębiorców. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrsga3dcojoobqxalrugiztinrrg4zq>; stan na 6.02.2020 r.
- Niedzielska K.A.**, *Działalność gospodarcza nieewidencjonowana w systemie ubezpieczeń społecznych*, Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Rok 22, 2018/3/II, s. 65–68.
- Piszcz A.**, w: G. Koziół (red.), *Prawo Przedsiębiorców. Przepisy wprowadzające do Konstytucji Biznesu. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrge4temroobqxalrugiztinrrg4zq#tab-metrical-info>; stan na 6.02.2020 r.

Sieradzka M., *Zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców*, Monitor Prawniczy 2018/13 (dodatek), s. 36.
Słownik języka polskiego PWN, Warszawa 2019.

Orzeczenia

Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku nr 285 z dnia 24 lipca 2018 roku, znak DI/100000/43/822/2018.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 17 marca 2016 roku, IPT-PB3/4511-390/15-3/KJ.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (do 2003.12.31) w Warszawie z dnia 19 stycznia 1998 r., II SA 1238/97, Lex nr 34045.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 września 2009 r., II FSK 549/08, Lex nr 524636.

Wyrok Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 9 kwietnia 2019 r., II W 831/18, LEX nr 2667194.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 4 sierpnia 2016 r., I SA/Wr 483/16, Lex 2100254.

Strony internetowe

https://bip.zus.pl/inne/interpretacje?p_auth=VPWpANjV&p_p_id=interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-4&p_p_col_count=1&_interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet_cur=1&_interpretationsportlet_WAR_interpretationsportlet_javax.portlet.action=search; stan na 8.10.2019 r.

<https://interpretacje-podatkowe.org/przychody-nalezne/iptpb3-4511-390-15-3-kj>; stan na 25.09.2019 r.

<https://sip.lex.pl/#!/commentary/587786415/583855/bielecki-leszek-i-in-komentarz-do-ustawy-prawo-przedsiębiorców-w-konstytucja-biznesu-komentarz?cm=URELATIONS>; stan na 25.09.2019 r.

<https://sjp.pwn.pl/sjp/nalezny;2486404.html>; stan na 25.09.2019 r.

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zasady-korzystania-z-tzw-ulgi-na-start>; stan na 6.02.2020 r.

<https://www.gov.pl/web/rozwoj/zasady-korzystania-z-ulgi-na-start>; stan na 6.02.2020 r.

<https://www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/1/ulga-na-start-zawsze-bez-skladek/1826497>; stan na 6.02.2020 r.

Anna KANAREK-RÓWNICKA

UNRECORDED ACTIVITIES AND BUSINESS ACTIVITIES. ANALYSIS OF THE LEGAL REGULATION

Abstract

Background: The article concerns a new solution that gives the opportunity to conduct low-profit non-recorded activities (non-registered activities), which was introduced by the Act of March 6, 2018, *Entrepreneurs' Law*.

Research purpose: The purpose of the article is to discuss the principles of undertaking unregistered activities, to analyse the functioning of these activities in the context of tax law and social security regulations, and then to evaluate the practical application of the discussed regulation in business transactions.

Methods: The dogmatic and legal method was used to develop the article.

Conclusions: The article indicates that the structure of unregistered activity adopted by the legislator is a form of obtaining income similar to economic activity. It allows for the legal possession of an additional source of income, but the conditions authorizing such activity clearly indicate that this activity cannot replace the main source of income. The social insurance system assumes that, under the Act on Entrepreneurs, unrecorded activities do not constitute an economic activity, and thus the person performing it is not subject to social insurance in this respect. However, the Social Insurance Institution issued an individual interpretation in which it considered that since persons engaged in unregistered activities are not entrepreneurs, they cannot also provide services to entrepreneurs under this activity. The tax law, in turn, contains definitions of economic activity and does not provide for any tax exemptions for unregistered activities. The legislator's intention should be positively assessed, as they sought to develop and improve business transactions. Doubts arising from the interpretation of regulations issued by the Social Insurance Institution may lead to the conclusion that not every activity of a person performing it as part of unregistered activities will be subject to exemption from compulsory social insurance. Such a position of ZUS may negatively affect the attractiveness of this form of activity. It seems reasonable for the legislator to unambiguously specify that any activity carried out as part of unregistered activities will also be exempt from social security.

Keywords: business activity; activities without registration; low-income business activity.